

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci žalobcu: **Ž. N. O.**, *zastúpeného JUDr. P. K., advokátom*, proti žalovanému: **Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky**, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. MK-2043/2008-10/7305 zo dňa 20. mája 2008, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 S 146/2008-26 zo dňa 25. marca 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 S 146/2008-26 zo dňa 25. marca 2010 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom č.k. 1 S 146/2008-26 zo dňa 25. marca 2010 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. MK-2043/2008-10/7305 zo dňa 20. mája 2008, ktorým bolo zamietnuté

odvolanie žalobcu a potvrdené prvostupňové rozhodnutie žalovaného, sekcie kultúrneho dedičstva, č. MK-488/2008-51/1162 zo dňa 22. januára 2008, ktorým žalovaný podľa § 20 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pamiatkového fondu“) zmenil vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky palác mestský parc. č. X., ktorý sa nachádza v obci B., mestská časť S. M, katastrálne územie S., zapísaný na LV č. X. vo vlastníctve V. S. spol. s r.o., evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod č. X. tak, že zmenil pôvodný názov národnej kultúrnej pamiatky „Palác mestský“ na nový názov „Palác mestský a múr oporný“ a doplnil objektovú skladbu uvedenej národnej kultúrnej pamiatky o objekt, ktorý zároveň vyhlásil za súčasť uvedenej národnej kultúrnej pamiatky: index 2 – múr oporný, ktorý sa nachádza na parc. č. X. v obci B., mestská časť S.M., katastrálne územie S. M. zapísaný na liste vlastníctva č. X., vo vlastníctve Ž. N. O. Súčasťou objektivej skladby zostáva Palác mestský s indexom č. 1.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že rozšírenie vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky o nový objekt nezasahuje do vlastníckych práv žalobcu tak, ako to namietal vo svojej žalobe. Národná kultúrna pamiatka môže mať a aj v praxi máva viacerých vlastníkov, resp. jednotlivé časti objektivej skladby národnej kultúrnej pamiatky môžu mať rôznych vlastníkov. Skutočnosť, že oporný múr ako nový objekt bol vyhlásený za súčasť kultúrnej pamiatky mestského paláca, nie je možné stotožňovať s právnym inštitútom súčasti veci v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Objektová skladba národnej kultúrnej pamiatky je v danom prípade tvorená jednotlivými nehnuteľnosťami, ktoré na seba nadväzujú, súčasne však nie sú neoddeliteľnou súčasťou nehnuteľnosti v zmysle Občianskeho zákonníka. Žalobcovi ako vlastníkovi nehnuteľnej veci, ktorá bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku, v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu vznikajú len práva a povinnosti súvisiace s ochranou kultúrnej pamiatky. Skutočnosť, že oporný múr je v katastri nehnuteľností uvedený ako jednoduchá stavba bez parcelného čísla nevytvára možnosť zmeny vlastníckeho práva bez ďalších relevantných právnych úkonov.

Pokiaľ išlo o spochybnenie historickej hodnoty oporného múru, najmä vo vzťahu k textu stavebno-historickému výskumu, ktorý sa nezmieňuje o opornom múre, krajský súd uviedol, že stavebno-historický výskum, ako podklad pre návrh na zmenu

vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky, je tvorený nie len textovou časťou, ale jeho integrálnou súčasťou sú aj fotodokumentačná a výkresová časť, kde je oporný múr zakreslený ako neoddeliteľná časť mestského paláca. Poukázal tiež na odborné stanovisko Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave zo dňa 30. októbra 2007, kde je okrem iného popísaná aj historická hodnota oporného múru (ako pamiatky zo 17.storočia).

Krajský súd nepriznal úspech námietke žalobcu, že návrh na zmenu vyhlásenia nebol vypracovaný odborne spôsobilou osobou, keďže spracovateľka nebola vedená v zoznamoch MK SR ako osoba odborne spôsobilá na pamiatkový výskum. Krajský súd uviedol, že zákon o ochrane pamiatkového fondu nepodmieňuje vypracovanie návrhu na vyhlásenie resp. zmenu vyhlásenia kultúrnej pamiatky špecifickým okruhom osôb a ich špecifickou spôsobilosťou. Osobitný okruh osôb určuje zákon len v prípade vykonania výskumu (archeologického, pamiatkového atď.), pričom vykonanie výskumu nie je predpísanou podmienkou na podanie návrhu na zmenu vyhlásenia kultúrnej pamiatky.

Krajský súd ďalej uviedol, že v správnom konaní nedošlo ani k porušeniu § 20 ods. 3 zákona o ochrane pamiatkového fondu, nakoľko z listu Pamiatkového úradu SR zo dňa 15.2.2007 vyplýva, že obec sa k návrhu na zmenu nevyjadrila. Mestská časť Bratislava - Staré mesto bola okrem iného v správnom konaní zastúpená ako povinný účastník Magistrátom hlavného mesta SR Bratislava, ktorý obdržal oznámenie o začatí správneho konania ako aj obe správne rozhodnutia. K žiadnym dokladom nevyjadrila svoje stanovisko.

Namietaný postup žalovaného v prvostupňovom správnom konaní, keď žalobcovi ako účastníkovi konania nebol doručený jeden z podkladov prvostupňového správneho rozhodnutia, bol podľa krajského súdu v plnom rozsahu odstránený druhostupňovým správnym orgánom, ktorý v rámci konania o rozklade umožnil žalobcovi nahliadnúť do predmetného stavebno-historického výskumu Mestskej správy pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave z roku 1985 s možnosťou vyjadriť sa k nemu v stanovenej lehote.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní žalobca namietal, že oporný múr nebol nikdy predmetom žiadneho výskumu. V textovej časti výskumu, na ktorý sa odvoláva správny orgán, nie je o opornom múre žiadna zmienka a taktiež tam nie je uvedená ani žiadna informácia o historickej hodnote oporného múru. Vo výskumnej dokumentácii je oporný múr len súčasťou výkresovej dokumentácie vyhotovenej autormi výskumu z dôvodu zdokumentovania susedných objektov stojacich v tesnej blízkosti objektu, ktorý bol predmetom výskumu.

Žalobca poukázal na to, že stavba Paláca mestského je podľa § 119 a nasl. Občianskeho zákonníka samostatnou vecou, ktorá je zapísaná na LV č. X., katastrálne územie S. M., obec B. V zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka je však samostatnou vecou aj múr oporný, zapísaný na LV č. X., katastrálne územie S. M., obec B. Keďže sa jedná o dve samostatné veci, správny orgán nemôže vo svojom rozhodnutí obchádzať Občiansky zákonník ako *lex generalis* a vo svojom rozhodnutí podľa ustanovení zákona o ochrane pamiatkového fondu rozhodnúť, že jedna vec je súčasťou druhej veci, teda že múr oporný je integrálnou a neoddeliteľnou súčasťou paláca mestského.

Ak by bola historická hodnota múru oporného zdokumentovaná v súlade so zákonom, múr oporný mal byť vyhlásený za samostatnú kultúrnu pamiatku, pretože sa jedná o samostatnú vec v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že stavebno-historický výskum (zložený z textovej, výkresovej a fotodokumentačnej časti) je potrebné analyzovať ako celok, bez vyčlenenia niektorej z jeho častí. Vo výkresovej časti je oporný múr zakreslený ako integrálna a neoddeliteľná súčasť paláca mestského. Jedná sa o organickú súčasť urbanistického konceptu paláca a záhrady. Narušenie tohto konceptu výrazne poškodí prostredie zapísanej národnej kultúrnej pamiatky - mestského paláca. Skutočnosť, že uvádzaný výskum v textovej časti neuvádza múr osobitne možno zdôvodniť tak, že múr bol v čase výskumu prirodzenou súčasťou stavby. Výkresová dokumentácia je neoddeliteľnou a povinnou súčasťou každého architektonicko-

historického výskumu a jednoznačne v pôdorysných rezoch identifikuje stavebné etapy, ich datovanie, ako aj konštrukcie, ktoré je možné odstrániť, a ktoré nie.

Pokiaľ ide o historickú hodnotu múru oporného, žalovaný poukázal na odborné stanovisko Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave k rozšíreniu objektovej skladby mestského paláca, v ktorom sú identifikované pamiatkové hodnoty oporného múru z hľadiska hodnoty veku, hodnoty urbanisticko-historickej, hodnoty historickej a hodnoty technicko-historickej. Na základe tohto stanoviska možno konštatovať, že múr oporný má takú pamiatkovú hodnotu, že jeho doplnenie za súčasť národnej kultúrnej pamiatky "Palác mestský" bolo v súlade so zákonom o ochrane pamiatkového fondu.

K námietke žalobcu, že oporný múr mal byť vyhlásený za samostatnú kultúrnu pamiatku, pretože ide o samostatnú vec v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, žalovaný uviedol, že rozšírenie vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky o nový objekt nijako nespochybňuje vlastnícke práva. Národná kultúrna pamiatka môže mať viacerých vlastníkov, resp. jednotlivé časti objektovej skladby môžu, a aj v praxi často majú, individuálnych vlastníkov. Objektová skladba národnej kultúrnej pamiatky je tvorená jednotlivými nehnuteľnosťami, ktoré na seba nadväzujú, súčasne však nie sú neoddeliteľnou súčasťou nehnuteľnosti v zmysle Občianskeho zákonníka.

Na základe uvedeného žalovaný navrhoval, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v zmysle § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v medziach odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného najvyšší súd zistil, že podaním zo dňa 15. februára 2007 Pamiatkový úrad SR navrhol zmeniť vyhlásenie kultúrnej pamiatky palác mestský na palác mestský a múr oporný, s doplnením pamiatkového objektu o index 2 – múr oporný (parc. č. X.). Návrh obsahuje

stavebno-historický vývoj a popis veci, situovanie oporného múru, jeho stav, ako aj špecifikáciu pamiatkových hodnôt a zhodnotenie jeho významu. Pokiaľ ide o stavebno-historický vývoj, návrh odkazuje na stavebno-historický výskum záhradného krídla bývalého pálfyovského paláca vypracovaný Mestskou správou pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v roku 1985.

Prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. MK- 488/2008-51/1162 zo dňa 22.1.2008 v zmysle § 20 v spojení s § 15 ods. 1 a § 2 ods. 2 zákona o ochrane pamiatkového fondu zmenil vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky palác mestský, parcela č. X., ktorý sa nachádza v obci B., mestská časť S. M., katastrálne územie S. M., zapísaný na LV č. X., evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod č. X. tak, že zmenil pôvodný názov národnej kultúrnej pamiatky "palác mestský" na nový názov "palác mestský a múr oporný" a doplnil objektovú skladbu uvedenej národnej kultúrnej pamiatky o objekt, ktorý zároveň vyhlásil za súčasť uvedenej národnej kultúrnej pamiatky: index 2 - múr oporný, nachádzajúci sa na parcele č. X. v obci B., mestská časť S.M., katastrálne územie S.M., zapísaný na LV Č. X., vo vlastníctve žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že oporný múr bol vyhlásený za kultúrnu pamiatku vzhľadom na jeho pamiatkové hodnoty, a to: hodnotu veku (17. storočie), hodnotu urbanistickú (vo vzťahu k objektu paláca je múr oporný dokladom pôvodnej zástavby tohto územia z konca 17. Storočia, je poslednou zachovanou časťou pálfyovskej záhrady, ktorá už fyzicky zanikla po jej rozparcelovaní a zastavaní od konca 19. storočia do polovice 20. storočia), hodnotu autenticity (múr oporný sa zachoval v pôvodnej substancii aj forme bez výraznejších prestavieb), hodnotu technicko-historickú (ide o doklad dobového riešenia statických problémov, vyplývajúcich z rozdielnej úrovne ulice a záhrady; kvôli lepšej stabilite bol múr oporný v mieste dotyku so záhradným krídlom stavebne previazaný, totožnosť obidvoch mált je zároveň dokladom o pôvodnosti tejto väzby).

Najvyšší súd SR sa stotožňuje so žalovaným, ktorý dôvodí, že stavebno-historický výskum je potrebné analyzovať ako celok, bez vyčlenenia niektorej z jeho častí (textovej, výkresovej, či fotodokumentačnej), pričom na jednotlivých výkresoch je oporný múr zakreslený ako integrálna a neoddeliteľná súčasť paláca mestského. Pri hodnotení historickej hodnoty múru žalovaný poukázal na odborné stanovisko

vypracované Mestským ústavom ochrany pamiatok v Bratislave, z ktorého vyplýva, že oporný múr má takú pamiatkovú hodnotu, že jeho doplnenie za súčasť národnej kultúrnej pamiatky „Palác mestský“ bolo v súlade so zákonom o ochrane pamiatkového fondu. Taktiež je možné právne súhlasiť s konštatáciou, že vyhlásením nehnuteľnej veci za kultúrnu pamiatku sa nemení postavenie vlastníka nehnuteľnosti, a ani nevzniká a neruší sa vlastnícke právo k danej nehnuteľnosti.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o ochrane pamiatkového fondu, ministerstvo vyhlasuje hnutelnú vec alebo nehnuteľnú vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, za kultúrnu pamiatku na návrh pamiatkového úradu.

Podľa § 15 ods. 2 zákona o ochrane pamiatkového fondu, pamiatkový úrad vypracuje návrh na vyhlásenie veci za kultúrnu pamiatku z vlastného podnetu alebo na podnet právnickej osoby alebo fyzickej osoby, v odôvodnených prípadoch v spolupráci s vedeckými pracoviskami Slovenskej akadémie vied a ďalšími odbornými a vedeckými inštitúciami.

Podľa § 15 ods. 3 zákona o ochrane pamiatkového fondu, vlastníak hnutelnej veci alebo nehnuteľnej veci navrhnutej na vyhlásenie za kultúrnu pamiatku je účastníkom konania. Ak má byť vyhlásená za kultúrnu pamiatku nehnuteľná vec, účastníkom konania je aj obec, ak nie je stavebným úradom; stavebný úrad je dotknutým orgánom.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ochrane pamiatkového fondu, ak nastanú nové skutočnosti, môže na návrh pamiatkového úradu orgán, ktorý vyhlásil kultúrnu pamiatku podľa § 15 ods. 1, pamiatkovú rezerváciu podľa § 16 ods. 2 alebo pamiatkovú zónu podľa § 17 ods. 2 toto vyhlásenie zmeniť vo verejnom záujme alebo po zániku pamiatkových hodnôt aj zrušiť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ochrane pamiatkového fondu pamiatkový úrad vypracúva návrh na zmenu alebo zrušenie vyhlásenia na základe podnetu právnickej osoby, fyzickej osoby alebo z vlastného podnetu. K návrhu si pamiatkový úrad v odôvodnených prípadoch vyžiada vyjadrenie Slovenskej akadémie vied; ak ide o zmenu alebo zrušenie vyhlásenia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny, aj vyjadrenie obce.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Po preskúmaní prejednávanej veci, a to tak postupu a rozhodnutia žalovaného, ako aj rozsudku krajského súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni, dospel najvyšší súd k záveru, že so všetkými relevantnými námietkami žalobcu sa vysporiadal už žalovaný správny orgán v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ale aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. V súdnom odvolacom konaní nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, s ktorými by bolo potrebné osobitne sa zaoberať zo strany odvolacieho súdu.

K námietkam žalobcu uvedeným v odvolaní najvyšší súd zhodne so záverom krajského súdu uvádza, že napadnutým rozhodnutím žalovaný nezasiahol do vlastníckych práv žalobcu. Vyhlásenie, resp. zmena vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky nespôsobuje vznik, zmenu, alebo zánik vlastníckych práv k nehnuteľnosti v takom zmysle ako sa obáva žalobca. Napadnutým rozhodnutím žalobcovi vznikajú práva a povinnosti v súvislosti s ochranou kultúrnej pamiatky v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu. Objektové vymedzenie kultúrnej pamiatky môže zahŕňať aj nehnuteľnosti vo vlastníctve viacerých subjektov. Skutočnosť, že určitá nehnuteľnosť je súčasťou kultúrnej pamiatky vyhlásenej podľa zákona o ochrane pamiatkového fondu, neznamená, že ide o súčasť nehnuteľnosti (veci) v zmysle Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o chýbajúce zdokumentovanie historickej hodnoty oporného múru v textovej časti výskumu, najvyšší súd sa priklonil k názoru krajského súdu, že stavebno-historický výskum (ktorý bol podkladom pre návrh na zmenu vyhlásenia kultúrnej pamiatky) je potrebné chápať ako jeden celok tvorený textovou, výkresovou a fotodokumentačnou časťou, a teda z uvedeného výskumu ako celku vyplýva odôvodnený a logický záver, že oporný múr je integrálnou súčasťou paláca mestského (bývalého pálfyovského paláca).

Keď teda krajský súd dospel k právnemu záveru, totožnému so záverom žalovaného, a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu

nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobcu, tento jeho názor považoval aj odvolací súd z dôvodov, uvedených vyššie, za správny.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. Pritom sa stotožnil s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. ako aj rozsahom a dôvodmi podanej žaloby (§ 249 ods. 2 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods.1 a § 246c ods. 1 O.s.p., nakoľko žalobca v odvolacom konaní nemal úspech a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 16. marca 2011

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Nikoleta Adamovičová